

Příloha k protokolu o SZZ č.
Vysoká škola: Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích
Filozofická fakulta
Ústav bohemistiky

Jméno: **Bc. Vojtěch VÁVRŮ**

Datum odevzdání posudku: **22. 5. 2017**

Obor: **Bohemistika navazující**
Vedoucí diplomové práce:
doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

PŘÍJMENÍ A PŘEZDÍVKY V OBCI ČESKÝ RUDOLEC

Diplomová práce Vojtěcha Vávrů spadá do oboru antroponomastika a zabývá se oficiálními a neoficiálními jmény obyvatel Českého Rudolce. Obec se nachází v okrese Jindřichův Hradec, tudíž v kraji Jihočeském, historicky však jde o jednu z nejzápadnějších obcí Moravy ležící přímo při historické česko-moravské hranici. Tématem práce byla lingvisticko-etymologická analýza příjmení jako jmen oficiálních a přezdívek jako jmen neoficiálních. Práce má teoretickou část, v níž po úvodu a metodologii následuje pojednání o Českém Rudolci, jeho historii a etymologii jména. Ve druhé části práce podal autor charakteristiku onomastiky jako vědeckého oboru, přiblížil klasifikaci proprií a stěžejní osobnosti české onomastiky. Třetí část vysvětluje pojmy příjmi, příjmení a jména po chalupě, čtvrtá si všímá přezdívek a jejich třídění. Teoretický vstup je ukončen přehledem produktivních slovotvorných přípon podílejících se na tvoření příjmení. Šestá část diplomové práce obsahuje analýzu příjmení vyskytujících se v obci Český Rudolec, sedmá část zahrnuje přezdívkou obyvatel téhož místa.

Autor měl k dispozici 264 proprií s převládajícími českými jmény, 40 z celkového počtu jsou příjmení německého původu. První skupinu tvoří česká příjmení ze jmen osobních (z celých KJ i z hypokoristik, celkem 69), u patronymik převažuje typ z adjektiv posesivních (*Bártů, Kubů, Macků, Pavlů, Petřů, Vávrů*). Výjimečně se objevila patronymika *Dobrovič, Melovič* pro české prostředí netypická. Příjmení motivovaná názvem místa, polohou, charakterem bydliště nebo novostí obyvatele v místě (celkem 17) substantivního i adjektivního typu jsou včleněna do nadřazené skupiny příjmení z apelativ. Názvy míst jsou však nejen apelativního původu (*Březina, Horák* aj.), ale také odvozená z proprií. Bylo by vhodnější dát je zvláště (*Lipták – Liptov, Budíček – Buda, Budy; Dušejovský, Lovětínský, Sezemský, Veselský*, s. 53, 54 a 55).

Příjmení motivovaná povoláním, řemeslem či jiným stavem (celkem 25) zahrnují i některá dávná zaměstnání: *Běhounek, Nápravník, Panoška*. Dobře zastoupena jsou také příjmení podle názvů zvířat a rostlin, jejich plodů a částí (23), některá z nich jsou vícevýznamová. Příjmení ze slovesných základů (22) se počtem vyrovnávají s předchozími skupinami. Ve skupině příjmení z názvů věcí, abstrakt a přírodních jevů (17) má příjmení *Dusík* více motivací, jméno *Pazderka* (s. 63) by se více hodilo k příjmením z rostlin a jejich částí. Příjmení *Brtník* bych zařadila spíše mezi dávná zaměstnání, protože pojmenování včelího hnízda je *brť* a teprve od tohoto základu se odvozuje *Brtník* (včelař). Příjmení podle věku a ostatních vlastností jsou nepočetná (10) a některá z nich (*Plaček* a *Vyleta*) by mohla být i ve skupině jmen od sloves. Méně výrazná je skupina příjmení z adjektiv v substantivním i adjektivním tvaru (*Křiklán, Suchan; Bílý, Trefný*).

Příjmení německého původu člení diplomant do podskupin z OJ (*Feneš, Měrtl*), z MJ a z apelativ, z nichž nejpočetnější jsou příjmení podle povolání (*Holz knecht, Süssenbeck*,

Šulc). Ostatní cizí příjmení jsou maďarská (*Horváth, Salay, Tancoš*) a polská (*Smuk, Waszniovski, Żolnierčik*). Několik příjmení zůstalo neobjasněno. Na s. 79 je tabulka s deseti nejvíce zastoupenými příjmeními v obci.

Část věnovaná přezdívám je obsažná a přínosná, autorovi práce se podařilo sesbírat a objasnit 172 přezdívky, nejvíce jich bylo u mladé generace (mezi 6–30 lety). Přezdívky rozděljuje podle J. Pleskalové do 7 skupin, přidal 8. skupinu přezdívek neprůhledných, s nejasnou motivací vzniku. Nejčetnější jsou přezdívky motivované KJ nositelů a přezdívky z příjmení, jejich poměr je téměř vyrovnaný 58 : 57. Forma přezdívek z KJ je často ovlivněna angličtinou (*Dejv, Deny, Džiny, Lenny, Márty* aj.), podobnou formu mají i přezdívky z příjmení (*Braby, Cajzi, Črmi, Doly, Hartmi, Horvi, Kašpi, Medy, Tesi, Werry, Zachy*). V duchu českého tvoření jsou příjmení *Stráša, Sváča, Sisa/Sysel < Süssenbeck* apod.

Sémanticky zajímavá je skupina přezdívek označujících tělesné (19) a duševní (16) vlastnosti nositele: *Oslňovač, Rambo, Sumo; Efbíajka, Megera, Tojota* (podle odpovědi „to jo“). Přezdívky z antroponym pocházejících z reálného či fiktivního světa (5): *Hobit, Racochejl, Šejtroček, Rumcajs* aj. (s. 85), a přezdívky motivované obdivem k postavě skutečné, nebo fiktivní (6): *Esmeralda, Chester, Dymo* apod. svědčí o vynalézavosti tvůrců. Tyto dvě skupiny bych neoddělovala, ale spojila dohromady.

Diplomová práce je velmi dobře rozvržena, podařila se po stránce obsahové i formální. Stanovený cíl byl splněn, jak ukazuje závěr shrnující věcně a výstižně výsledky analýzy. Diplomant prokázal schopnost pracovat s odbornou literaturou a využít získané poznatky k aplikaci na živý jazykový materiál.

Doporučuji práci k obhajobě.

Klasifikace: **výborně**

.....
podpis vedoucí diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 22. května 2017

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte